

Haber değerleri

News values *

Jerry Palmer¹

Çevirmen: Müge DEMİR²

Haber nedir? Bu soruya pek çok cevap verilmiştir. En iyi bilinenlerin bazıları geleneksel vecizeler halini almıştır:

“Köpek adamı ısırıldı” haber değildir, “adam köpeği ısırıldı” haberdır.

(John Bogart, New York Times editörü, Mott’ un 1950:376 sayısından alıntı yapılmıştır)

“[Haber] okura “Aman Tanrım!” dedirten her şeydir.”

(Mott’un 1950:126)

Haber bir insanın bastırmak istedikleridir, geri kalanların tümü reklamdır.

(MacShane’ in 1979:46 sayısında Lord Northcliffe’ e ait bir söz olarak yer verilmiştir)

Tüm bu söylemler, haberde belirli öğelere odaklanarak tanımlanmış fakat sistematik bir analiz teşkil etmemiştir. Gazetecilik ders kitapları, olayların haber değeri özelliklerinin tanımlanmasını sağlar; bunların en ünlüsü Macdongall’in “zamanında olma, yakınlık, göze çarpma, sonuç ve insanların ilgisi”dir (Romano, 1986:59). Ancak bu tür genel ilkeler, örneklerin ayrıntılı olarak açıklanmaması halinde fazla genel olmakta ve nispeten az şey ifade etmektedir. Daha sistematik bir tanım verme konusundaki ilk teşebbüs Galtung ve Ruge’a aittir (1970). Haber medyalarında, olayların yer almasını olası kılan on bir özelliğini veya boyutunu belirtmişlerdir:

- 1.Sıklık; olay, bunu bildiren haber kuruluşunun yayın çevrimi dahilinde tam olmalıdır.
- 2.Eşik (Ç.N): bir olayın haber değeri olması açısından yeterli öneme sahip olması için belli bir boyuttaki eşiği geçmesi gerekir.
- 3.Açıklık ve netlik: neler olup bittiği nispeten açık ve net olmalıdır.
- 4.Kültürel yakınlık: söz konusu haber kuruluşunun hitap ettiği kitle açısından anlamlı olmalıdır.

¹ Jerry Palmer, (2000). *Spinning into control: News values and source strategies*, News Values, London: Leicester University Press, UK.

² Dr.Müge Demir, 0533 336 83 16, mugedemir@aydin.edu.tr, İstanbul Aydın Üniversitesi, İletişim Fakültesi (Ç.N): Eşik, medyada eşik bekçileri olarak anılan (yazı işleri müdürleri ve / veya editörlerin) bir olayı haber değeri açısından değerlendirmesi ve birden fazla değere sahip olup olmadığına karar vermesi durumu.

* Makalenin orijinal adı

5.Uygunluk: olay, kendisini potansiyel hedef kitlesinin kültürünü belirleyen anlayış çerçevesine uygun olmalıdır.

6.Beklenmedik olma: kültürel yakınlık ve uygunluk bakımından anlamlı olma çerçevesinde olay beklenmedik veya ender olmalıdır.

7.Süreklilik: bir olay halihazırda haberlerde yer aldıysa, haber olmaya devam etme şansı yüksektir.

8.Kompozisyon: olayların yayınlanmasında kısmen haber toplama kuruluşlarının içyapısı belirleyicidir.

9.Seçkin kişilerin hareketleri: seçkin kişilerin veya kuruluşların içinde buldukları olayların, önemsiz kişilerin konu olduğu olaylardan daha fazla yayınlanma olasılığı vardır.

10.Kişileştirme: soyut kavramlar yerine bireysel olarak kişiler bazında görülebilen olaylar.

11.Olumsuzluk: kötü olaylar, iyi olaylardan daha fazla haber değeri taşır.

Tek başlarına veya birlikte olayların bu özellikleri, bir olayın haber değeri taşıdığı düşünülmesi şansını artırır. En çok haber yapılan olaylarda bu özelliklerden birden fazlası kaçınılmaz olarak ön plandadır; bu özelliklerin belirli tertipleri, söz konusu hikayenin türünü veya bunun haber değerine sahip olmasından sorumlu olan olayın “açısını” tanımlar.

Haber değerlerinin bu analizlerinin yararı, 27 Haziran 1995 Salı gününden sonraki günlerde İngiliz haber medyasında göze çarpan bir haber hikayesini ele alarak gösterilebilir. Bu tarihten önceki on iki ayda, uluslararası başarıya ulaşan “Dört Nikah ve Bir Cenaze” (1994) filminde üstlendiği baş rollerden biri nedeniyle hızla üne kavuşmuş olan İngiliz aktör Hugh Grant, Los Angeles polisi tarafından bir fahişeye uygunsuz durumda yakalanmakla itham edilmiş ve polis teşhis fotoğrafı habercilere verilmişti. Grant, suçlamayı reddetmek için herhangi bir girişimde bulunmadı.

Öncelikle, olay meydana geldikten hemen sonra haber yapılmıştı; bu anlamda haber “zamanındaydı”; olay, bir süre sonra halka duyurulmuş olsa bile aslında yine de muhtemelen zamanında duyurulmuş olacaktı, çünkü bilginin halka açıklanması kendi başına haber değeri taşıyacaktı. Ancak, bu zamanında olma sorusunu ortadan kaldırmaz. Galtung ve Ruge’un (1970) tartıştığı üzere, söz konusu olay tam bir haber kanalı yayın döngüsü içinde olmalıdır; bu konuda bir barajın inşası örneğini kullanırlar: haberi yapılan inşaatın başlangıcı (örneğin kaynak bulma sözleşmesi) ve tamamlanmasıdır (örneğin açılış töreni), çünkü günbegün inşaatın ilerleyişi sırasında genellikle önemli olaylar ortaya çıkmaz. Yani inşaat, haber açısından, başlangıç ve sona erme anlamına gelmektedir. Bir diğer örnek ise; savaş gibi süresi uzayıp giden bir olayın haber yapılmasıdır: günbegün haber yapılan, geçen 24 saat içinde ya da söz konusu kanalda konuyla ilgili bir önceki haberin yayınlanmasından sonra ne olduğudur. İkinci durum söz konusu olduğunda, geçen süre zarfında ne gibi gelişmelerin meydana geldiğinin açıklanması gerekir. Bu da haber döngüsünü çevreleyen “zaman çerçevesi sorusu”nu daha da gündeme getirir ve haber yayınlarında bu ima edilir (Schudson;1986:84). Hugh Grant’ın tutuklanmasının, olayın yapısı dolayısıyla, bunun gibi karmaşık bir zaman çerçevesine sahip olmadığı açıkça görülmektedir.

Göz önüne alınması gereken ikinci değer, göze çarpmadır ki bunu bu olayda Galtung ve Ruge’un (1970) “eşik” ve “seçkin” kategorileriyle eşleştirebiliriz: olayın haber değeri taşımasının sorumlusu Grant’ın ünüdür. Daha kesin konuşmak gerekirse, sorumlu olan Grant’ın İngiltere ve Amerika’daki ünüdür. Bir olayın büyüklüğüyle haberin hedef kitlesine olan uzaklığı (veya ilgi derecesi) arasında bir oran kuran “McLurg Kanunu” gazetecilikte iyi bilinen bir olgudur (Schlesinger 1987:117) Gans’ın (1980) Amerikan haber mecralarında yer alan kişiler üzerine yaptığı araştırma göstermektedir ki, kabaca %75-80 bilindir, %25-30 bilinmeyendir. Bilinenlerin çoğu aslında, hepsi

de üst düzey Federal memur olan, yaklaşık elli kişilik bir gruptu (1980:12): Bu analiz kesinlikle onun, Amerika'da bölgesel değil de ulusal çapta olan haber mecrası örneklemeden etkilenmiştir, ancak genel ilke şüphe götürmemektedir. Söz konusu tüm medyalar aynı zamanda resimsizdiler ki bu bakımdan da bir etkisi bulunmazdı (Bkz. s. 384-6).

Göze çarpmayı tartışırken, Galtung ve Ruge'un (1970) hem "yakınlık" hem de "uygunluk" adını verdikleri "yakınlık" başlığını da açmış olduk. Grant'in tutuklanması olayında, yakınlık ve uygunluk etki olarak aynıdır: her ikisinden sorumlu olan ündür. Bu durumda "uygunluk", olay, toplumumuzun kültürel normları bakımından kesinlikle anlaşılır olduğundan sorunsuzdur; erkek cinselliğine yönelik fahişelik, ünlü ve zengin kişilerin tuhaf yaşam tarzları...

Toplumumuzun kültürel normları bakımından daha fazla sorun teşkil eden ve dolayısıyla "uygunluk" temasını daha görünür kılan bir olay kategorisi din mucizesidir. 1995 yılının Eylül ayında günlük İngiliz gazeteleri Hindu tapınaklarındaki taştan heykellerin süt içer gibi göründükleri mucizesinin haberini verdiler. Mucizevi olaylar, çağdaş batı kültürünün normlarına yalnızca kısmen yakın olduğundan, bu objektif ve gerçeklere dayalı habercilik açısından sorun yarattı ve sonuç olarak İngiliz gazeteleri, bunun bir mucize olarak mı yoksa bir hile olarak mı haber yapılması gerektiği konusunda görüş ayrılığına düştüler. Londra Evening Standard (27 Eylül 1995) yazılı basın, bu güçlük üzerine odaklanması üzerine bir özet sundu ve olayın doğasının, normal haber prosedürleri açısından sorunlar yarattığı yorumunu yaptı. UFO'ların görülmesi gibi diğer gizemli olaylar da haber mecraları açısından aynı sorunu ortaya çıkarmaktadır. Grant'in tutuklanması olayında "yakınlık" ve "uygunluk" sorularını aynı zamanda "sonuç" ile ve Galtung ve Ruge'in "devamlılık" kategorisiyle ilişkili olarak ele alabiliriz. Grant'in tutuklanması, bir yıldız olarak gelecekteki kariyeri ve özellikle de en son filminin vizyona girmesi açısından sonuçlar doğuruyordu: Bu filmin vizyona girmesinde halka mal olan kişi için bu skandalın iyi mi kötü mü olacağı tartışıldı (Guardian G2 29 Haziran 1995: 2-3; Evening Standard 29 Haziran 1995: 13). Estee Lauder ürünlerinin "yeni yüzü" olarak lanse edilmek üzere olan Elizabeth Hurley ile fazlasıyla reklamı yapılmış olan ilişkisinde doğuracağı potansiyel sonuçlara ise daha fazla dikkat gösterildi. Sonuç olarak İngiliz medyasındaki takip amaçlı hikayeler, Hurley (çünkü Grant bir süre ortadan kaybolmayı başarmıştı) ve onun haberlere tepkileri üzerinde odaklandı: örneğin, çekilen fotoğrafları, ifadesinin duygusal önemine dikkat çekilerek manşetlerle yorumlanıyordu. Burada, temel bir haber değeri ilkesinin işlemekte olduğunu görebiliriz: "sonuç" nosyonu, bir olayın hem olası sonuçları nedeniyle haber değeri taşıyabileceği hem de bu sonuçların ortaya çıkması üzerine haber dikkatinin bunlar üzerine odaklanma şekilleri nedeniyle zaman içinde haber değerini koruyacakları –Galtung ve Ruge'un "devamlılığı"- açısından işlemektedir. Grant'in tutuklanması olayında, fahişenin olayları kendi anlatım tarzı bile haber değeri taşıyordu: News of the World, hikayesini satın almak için bu kadına 100.000 dolar ödedi (Guardian G2 3 Temmuz 1995: 13).

Bu aynı zamanda beklenmedik bir olaydı. Uygunluk, kavranabilirliği işaret ederken beklenmedik olmanın tam aksi yönü göstermesi bakımından kaçınılmaz olarak olayların "beklenmedik" oluşları, "uygunluklarıyla" çelişki yaratır: Yıllar önce bir Amerikalı yorumcunun söylediği gibi hayati önem taşıyan ikisi arasındaki dengedir: [gazetecinin] malzemesi normal değildir; standardize edilmiş istisnadır" (Bent 1927, Sigal 1973:66). Bu olay beklenmedik bir olaydı; elbette ki erkeklerin fahişelerle düşüp kalkmalarının beklenmedik olması anlamında değil ama duygusal olarak çok daha yüklü bir anlamda: Grant ve Hurley, halkın gözünde çekiciliğin çarpıcı sembolleri haline gelmişlerdir ve bu konumda birisinin, ahlaksız bir olaya karışmasının bu denli dramatik bir şekilde ortaya dökülmesi anlaşılabilir görünüyordu.

Burada bir olayın gerçek haberi, az ya da çok toplum tartişmalarında ve özel konuşmalarda iyi ifade edilmiş kültürel temalara bağlıdır. Bazı medyalara rağmen–zellikle tabloidlerde-, raporlama ve yorumlama arasındaki ayırımı sıklıkla bulanık olmasına rağmen, gerçek haber raporlama ve editoryal yorum ya da özellikli yazı aralarındaki geleneksel ayırımı korumak için çalışır. Sonuç olarak, zaman içinde yorumların içerisinde yapılmış olmalarına rağmen sefil davranışlar ve çekicilik hakkındaki noktalar haber raporlarında bulunmaz. Sonuç olarak, her ne kadar zamanında yorumlanmış olmalarına rağmen çekici ve çekici olmayan davranışlar hakkındaki hususlar haberlerde yer almaz: haberde bu ‘bilgi’ noksan kalmaktadır. Dikkatin büyük bir bölümünün niçin olayın bizzat kendisine yönetildiği tartişılabilir olsa da...

Açıkçası olay hem olumsuz olarak hem son derece özel ve elit insanlar ile ilişkili - burada olayın önemi ve Grant ve Hurley’nin seçkin doğasının durumu büyük lde aynı Őeyler. Keza, söz konusu ‘kişilendirme’ aksi takdirde özette herkesin önünde tartişılacak olan bir Őeye kişisel bir kimlik vermiştir.

Galtung ve Ruge’in (1970) “kompozisyon”dan kastettikleri, haber kuruluşları dünyadaki haberleri kendi alt birimlerini dikkate alarak, farklı faaliyet alanlarına göre yönlendirir. Bu sav, Sigal’in (1973) New York Times ve Washington Post gazetelerinin n sayfalarını bir yıl boyunca analiz etmesiyle kanıtlanmıştır: “dünyadaki olaylar ve haberlerdeki varyasyonlar ne yönde akarsa aksın...[bu gazetelerin] n sayfasında, ulusal hikayelerle metropol hikayelerini eşit sayıda tutma eğilimi vardı (Sigal 1973: 30-1). Bu denge, zaman içindeki bir ortalamanın sonucu değildir (ki bu Şaşırtıcı olmazdı), bu denge günlük olarak sağlanır. Tuchman (1978: 33) aynı Şeyi bir bölgesel Amerikan günlük gazetesinde de gözlemlemiştir.  araştırmanın da sunduğu açıklama haber kuruluşlarının bürokratik yapıları ve farklı gazeteci gruplarına haber evreninde bekledikleri erişim olanaklarını vermenin önemidir. Grant hikayesi, Başbakanın lideri olduğu Muhafazakar Parti’deki bu konumundan ani ve dramatik bir kararla istifa ederek yeniden seçimlere gitmesiyle, Muhafazakar Parti liderinin seçimi aynı zamana denk geldi; Grant hikayesi her koşulda haber değeri taşıyacak olmasına rağmen, yapısı itibariyle, temel olarak uzman politikacıların yarattığı siyasi tartişmaların ayrıntılarının istilasında olan gazeteler ve yayın bültenleri için bir rahatlatma kaynağı oldu. Sigal’ın bulduğu dengenin bulvar gazetesinde veya radyo-televizyon haberciliğinde sağlanıp sağlanmayacağı net değildir; önemli haber hikayelerinin n sayfaların “dengesini bozma” etkisi olduğu ise kesindir.

Bu kriterlerde, kolaylıkla örnekleme mümkün olmasına rağmen yararlığını azaltan belirli bir derecede tutarsızlık vardır. Kriterlerin bazıları veri işlemeyi anlama için sosyal psikolojik bir yaklaşımdan kaynaklanan etkili biliş öğeleridir ki bunlar dünyanın öznel anlayışını, gazeteci ya da okuyucunun bir parçası olup olmadığını ifade eder-bu kriterlerin “açıklık” ve “yakınlık” gibi net örnekleri vardır. Diğerleri medya rutinlerine özgüdür –“sayfa düzeni” ve “sıklık” bu kategoriye girer. Bu kriterler, normal bilişsel aparatın parçası değildir.

Sonuç olarak, bu kıstasların haber niteliğindeki olayları açıklayabilme tarzında bir miktar rassallık söz konusudur, nkn ‘mutabakat’ gibi evrensel bilişsel sürecin bir elementinin niçin haber değerlendirmesinin bir kıstası olarak Kabul edilmesi gerektiği konusunda açık bir neden yoktur. Eğer gerçekten bazen ‘mutabakat’ durumu konu ile ilgili açık ise, kıstas ise, ‘beklenmezlik’ kıstası – yukarıda değinilen süt mucizesi olayında olduğu gibi- bağdaşmazlığa yakın olduğu açıktır: ikisi arasındaki tansiyon açıktır.

Galtung ve Ruge'un kriterleri muhtemelen haber analizi için sistematik bir temel teşkil etmez. Her durumda, söz konusu kritere uygun olması için söz konusu olayın özelliklerinin ne olduğunu sormak zorundayız. Örnek olarak, tek bir haber döngüsünde tamamlanmış olan inşaattaki çeşitli evrelerin , açılış töreni gibi, raporlandığı bir baraj inşaatı konusunda Galtung ve Ruge'nin kendi örneğini alabiliriz. Kuşkusuz, açılış töreni onların söylediği biçimde bu kıstası karşılamadığı açıktır. Ancak olayın niçin raporlanmış olduğunun tek – veya ana nedenini bu değildir.

Tabii ki, bu tören gerçekten dedikleri şekilde bu kritere uygundur. Ama bu, olayın yayınlanmasındaki tek –ya da ana – sebep değildir. Aynı zamanda barajın inşaatı – açılış töreninde söyledikleri gibi 'özetlenmiş' olarak – ilgi veya önem eşiğini aşmıştır. 'Eşik' kıstası Hugh Grant'ın örneğinde oldukça açıktır, baraj inşaatı gibi durumlarda ortaya çıkan şey kamuya açık, eğitimsel ve hükümet ile ilgili olarak seçilen asıl olaydır. Çünkü rapor, özetlediği daha uzun süreç ile ilişkisine bağlı olarak önemine bağlı iken, yalnızca haber çemberi içerisinde yer aldığı için eşiği geçmektedir. Başka bir deyişle, baraj inşaatı gibi bir durumda, haber takdiri olayın bütününün önemli ve/veya ilginç olması ve onun toplam öneminin raporlanan belli bir habere (Örneğin:Açılış töreni) verilen dikkati haklı çıkarmasıdır.

Büyük ve pahalı olduğu için, veya yaban yaşamına veya tarihi bir bölgeye tehdit oluşturduğu için veya insanların yaşamını daha iyi bir duruma dönüştüreceği için (tüm yukarıda değinilen ve başka diğer nedenlerden dolayı) bir baraj önemli olabilir. Belli bir durumda olgu ne olursa olsun, onun haber değerini oluşturan veya kapsamın temasını oluşturan olayın önemi, konusundaki belli bir anlayıştır. Bu nedenle haber değerinin "evrensel kıstasları" belli bir olayın yapısına olan ilgileri bakımından anlaşılacaktır. Örneğin, 1995 yazında, güney Londra'da anormal derecede yüksek sayıda astımlı hastanın kabulü solunum problemleri üzerinde hava kalitesinin etkileri konusunda çeşitli sağlık hayır cemiyetleri tarafından görevlendirilen bir halkla ilişkiler firması tarafından yayınlanmış bilimsel çalışmaların bir 'paket' haline getirilmesi ile ilişkili idi.

Burada zaman çizelgeleri daha önce yayınlanmış olan araştırmaların haber değerini aksettiren hasta yatışları ile verilmektedir: ancak aynı nedenle, hava kirliliği ve sağlık konusunda daha geniş bir kamu endişesi çerçevesini yansıtır. Söz konusu olayın haber değeri gücü ortaya çıktıkları bağlam ile olan ilişkilerinde kaynaklanmaktadır. Leach Batt'in ölümü ile ilgili haberinin verilmiş biçimi olayın meydana geldiği sosyal bağlamın 10 özelliği (örn., normal ailelerde delikanlılık çağında uyuşturucu kullanma konusunda ebeveyn kuşkularının 'kristalleşmesi') ile verilemeyeceğini gördük. Bu ilke, yukarıda tartışılan haber değeri genel ilkelerinin yalnızca belli haber bağlamlarında işlediği anlayışı ile tüm haber hikayeleri için geçerlidir. Bu nedenle Hugh Grant ünlüdür ama ünlü olmak bazı belli türden aktiviteler için geçerli değildir. Bu durumda, geçerli olan onun ilişkileri ve film kişiliği aracılığı ile tüm dünyada yaratmış olduğu çekicilik ile ilişkili idi. Bu çerçeve – başka her hangi bir çerçevenin tersine – olayın çekiciliği ile bağdaşır görünmemektedir.

Solunum yolu hastalıklarından dolayı yüksek oranda hastaneye yatışlar hava kirliliğinin etkisi konusunda kamu endişelerinin iyi gelişmiş olduğu bağlamda eşik testini geçmiştir. Başka bir deyişle, olayların kamu profilinin olduğu bilgi akışlarını analiz ettiğimizde, olaylar ile bu olayların ortaya çıktığı çerçeve arasındaki ilişki açısından böyle yapmayı umuyoruz.

Bu tür çerçeveler yukarıda özetlenen genel haber ilkelerine göre yorumlanırlar ancak haber değerleri, kaynak stratejileri ve gazetecilere özgü kararlar arasındaki ilişkiyi açıklamak için incelenmesi gerekli olan belli bağlamların özellikleridir. Bölüm 1'de, haber değerlerinin deneye

dayalı varlıklar olmadığını ancak bir dile benzer ‘ideal nesnelere’ olduğunu, başka bir deyişle, göstergebilimsel bir sistem olduğunu ileri sürmüştüm: onlar bireysel kararların ötesine geçen bir dizi kıstastan oluşurlar, ancak onların deneye dayalı varlığı belli bağlamlardaki uygulamalarında kendini gösterir.

Artık haberin iki yönlü olarak deneye dayalı olduğu kadar göstergebilimsel bir sistem olduğunu görebiliriz: haber, evrensel haber değerleri açısından, aynı zamanda olayların anlamlarının yerel olarak sembolik biçimde anlaşılması açısından da toplanır ve yayınlanır. Sonuç olarak, bu kitapta belli olaylar dizisi üzerine tartışmalar, ders kitaplarında yer alacak evrensel haberlerden ziyade haber değerlerinin içeriğe dayalı unsurları üzerine yoğunlaşacaktır. Ancak haber kıstaslarının, gerek süre giden bağlama olan ilişkileri bakımından gerekse ‘evrensel’ haber değerlerine uygunluğu bakımından daima olayların anlaşılmasını içerdiğini belirtmek önem arz etmektedir. Başka bir deyişle, haber değeri bir olayın bağlamına olan ilişkisinin güncellik, ilgi ve önem açısından uygunluğunun ortak özelliklerinden oluşur. Haber kaynakları görüş açısından, bir olayın kendi yorum ve haber kıstaslarının birleşmesinde haber medyası aracılığı ile genel bir tanım elde etme girişimi sağlayan kapasitedir.

Gans (1980: 145-80) haber değeri taşımayı, üç temel biçimi olan olayların “uygunluğu” olarak tanımlar: “tözel”, “ürün” ve “rekabet“. Tözel uygunluk, hikayenin içeriğine, esasen önemi veya ilgisine dair öğelerden oluşur; Gans’ın tezi bu noktada Galtung ve Ruge’dan biraz farklılık göstermektedir. “Ürün” uygunluğu, hikaye ile hikayeyi haber yapan mecra veya kanalın formatı arasındaki ilişki temeli üzerine oturur. Bu, örneğin, hedef kitlenin hikayeye duyacağı öngörülen ilgisiyle ilişkili olarak hikayenin büyüklüğü olabilir veya hikayenin kompozisyonunda belli bazı öğelerin bulunması olabilir. Örneğin Hugh Grant’ın tutuklanma olayında merkezdeki karakterlerin fotoğrafları, hikayenin patlak verdiği ana yakın bir zamanda basına verilerek bu hikayelere bir biçimde belli bir enderlik değeri kattı. Hugh Grant olayında polisin kimlik fotoğrafı –rutin bir olay- yerel polis ve fotoğrafın potansiyelinin farkına vararak tekrar fotoğrafını çekip, derhal internette yer veren girişken bir ajans fotoğrafçısı tarafından medyaya verildi; film yıldızlarının genelde görüldükleri “cazibeli” pozların tam tersini yansıtan bir fotoğrafın bu denli çabuk elde edilmesi kesinlikle hikayenin profilinin bir parçasıydı (BBC2 Decisive Moments, 28 Aralık 1995). Genel olarak diğer her şey eşit olduğunda, televizyonun haber ilgisini, film elde edilemeyecek bir olaydansa film elde edilebilecek bir olaya yöneltmesi daha büyük olasılıktır: bu durum, ilintili, yeni video “film”in TV kanalının yayın programına uyan zamanlarda bulunmasını sağlamak için haberler vasıtasıyla reklam yapma yolları arayan kuruluşların ortaya çıkmasına yol açmıştır (video haber bültenleri olarak bilinen olayların maksimum tv kapsama rolü), Brent Spair olayı sonrasında itibardan biraz düştü. Rekabet uygunluğu, rakip kanalların sahip olduğu ‘arzu edilen şeyi kaçırmamak’ ve mümkünse özel olanından bir kepeçle almayı ifade eder.

Yukarıda bahsedilenlerin tümü, olayların, haber olarak bildirilmek üzere dikkat çekmeleri ve haber bültenlerinde yer almak üzere seçilmeleri konusunda potansiyel sorumluluğu olacak özellikleridir. Ancak gazeteciler aynı zamanda değişik haber kategorileri arasında da ayırım yaparlar: en sık kullanılan kategoriler “sıkı” haberler, “hafif” haberler, “kısa” haberler ve “son dakika” haberleridir.

Olaylar konusundaki bilginin güvenilirliği onları haber bültenine dahil etme (veya hariç tutma) kararlarının bir başka yönünü ve bu nedenle haber değerinin bir bölümünü oluşturur. Güvenilirlik kısmen bilginin alındığı kaynakların gazeteci tarafından değerlendirilmesinden kısmen de doğrulamadan kaynaklanır. Bilgi, kanıtlanmış güvenilir bir kaynaktan geldiği ve teyit edildiği

zaman güvenilir sayılır. Gazetecilik ders kitapları bilginin güvenilirliğini değerlendirmek için sıklıkla ‘üçgenleme’ (üçgenlere ayırma) yöntemini kullanır, örneğin, ilgiyi iki ayrı kaynakla kontrol etme. Güvenilir bir kaynak geniş kişisel deneyimi ile güven kazanmış bir raportör veya kurumsal pozisyonu kayda geçecek raporları ile toplumsal sorumluluk almasını gerektiren kişiler olabilir. Bu nedenle, bir organizasyonun temsilcisi olarak konuşmacının liyakatı veya geçerli bir kamu profili ile bir bilgi ile yapılmış ise, böyle bir ifade ‘pratik amaçlar için’ doğru olarak kabul edilebilir (Murphy, 1991: 12; cf. Cans, 1980: “18-31, 181-6; ayrıca bkz. Bölüm 7). Diğer durumlarda, güvenilirlik daha problemlidir: eğer bilgi kayıt dışı olarak, ‘niteleyici olmayan biçimde’, veya yalnızca ‘arka plan’ olarak verilmiş ise raportör söylenenler için kamu sorumluluğu almaya zorlanamaz; bu tür bilginin izlediği role politik iletişimde izin verilir.

Burada iki farklı haber kararı arasında ayırım yapmamız gerekir; birincisinde, ‘falancanın böyle olduğunu ifade ettiği gerçek, falancanın önemli ve ilginç bir kişi olduğu durum, diğerinde, gazeteci bilginin yalnızca bir kısmını gerçeklere dayalı olarak doğru kabul edip yayınlamaya değer bulacaktır. Bu iki karar arasındaki ilişki karmaşıktır ve durumdan duruma muazzam farklılıklar göstermektedir. Basit bir hayali örnek alırsak: eğer geniş ve iyi tanımlanmış kamu sorumluluğu olan bir kişi (diyelim ki başbakan) falancanın problem olduğunu düşündüğünü söylüyorsa, onun böyle demesi kendi içerisinde dikkate değer bir durumdur, başbakan yanılma ya da yalan söylese bile... Ama diğer durumlarda, olaylar kamunun dikkatine gelmişse, örneğin, 1980’li yıllarda Wall Street’teki içeriden bilgilendirme skandalı gibi, iki banker satın almış oldukları hisselerin fiyatını planlarının reklamını yaparak yükseltmeye çalışmışlardır (ki onlar şirketin kısa vadede bir ihale kazanacağını biliyorlardı); iki banker bunu Chicago’da ticaret sayfası hazırlayan bir gazeteciye tiyo vererek yapmaya çalıştılar. Gazeteci hikayeyi kontrol etti ve doğru olmadığına veya her hangi bir derecede doğrulanmaz olduğuna karar verdi ve haber yayınlanmadı. Bankerler bunu özel toplantılarda diğer doğrulanmış kaynaklar ile birlikte doğruladıkları zaman haber yayınlandı (Steward, 1991): Gazetecinin dikkati kuşkusuz hisse senedi fiyatlarını arttırmak için söylenti yayma girişimi iyi bilinen bir araç olduğu nedenine dayanıyordu (bkz., Bölüm 4). Daha karmaşık olan bir örnek 1950’li yılların sonlarında ABD’de şikeli bir bilgi yarışması ile ilgili skandalın orijini (Stone ve Yohn, 1992: 13-19). Burada yarışmacı olan bir aktör gördüklerine itiraz etti ve gazeteciler de dahil olmak üzere çeşitli insanlarla görüşüp bu yarışmanın iptal edilmesi yolunda çalıştı. Gazeteci bu aktörü Federal İletişim Komisyonu’na verilmek üzere bir yazılı (yeminli) ifade vermeye ikna etti – ve ona söylemeden – ve bu ifadeyi bazen birlikte bazen ayrı olarak Federal İletişim Komisyonu’na gönderdi, bilgi yarışması organizasyonunun bazı üyeleri ve onların sponsorları ile sonunda New York Savcısı ile görüştüler. Bilgi yarışması ofisinde aktöre kopyasının kendisine verilmeyeceği bir belgeyi imzalaması karşılığında önemli miktarda bir para verildi. Muhabirin çalıştığı gazete belge olmadan haberin yayınlanamayacağına karar verdi. Bununla birlikte, gazete Federal İletişim Komisyonu ve New York Savcısına bir şikayette bulunulduğu esasına dayanarak hikayeyi yeniden ele aldı. Bu durumda muhabir şikayetin aslında doğru olduğuna açıkça inandı, ancak yalnızca bir kaynak bulunduğu ve doğrulama sağlayamadığı için yayınlamakta zorlukla karşılaşılıyordu. Pasif şekilde olsa dahi resmi iki kurumu dahil ederek, objektif geçerliliği olan bir hikaye elde etti: sonunda doğrulanmamış olsa da gerçekten de bir şikayet vardı. Topluma duyurmanın daha fazla olaylar zincirini ve bu şikayeti ve gerçeği ortaya çıkaracağı konusunda umut vardı. Bu durumda, yalnızca gerçekleri (bir şikayet söz konusu idi) yayınlamanın objektif metodu gerçeğe olan ilgi için oldukça iyi işlev gördü; ancak muhabirleri şikayetleri otoritelere götürmede başarılı yapan bu metod otoritelerin söyleyecekleri her şeyin o hikayenin yayınlanması için bir garanti oluşturacağına inanmaları gerçeğidir (örneğin, Willis 1991; Weaver, 1994; Hallin, 1986): bu durumda nesnellik ve gerçek asla aynı şey değildir (bu tür eleştirilere karşı ikna edici objektif savunma metodu için bkz., Lichtenberg, 1991).

Şu ana kadar bu analiz haber değerleri tek düze biçimde medya sistemlerine dağıtılmış gibi yürütülmüştür, ancak yapılması gereken önemli bir rezervasyon söz konusudur: tabloid/bulvar ve normal boyut formatları arasında ayırım. Bu iki format haber değerlerindeki farklılıklar ile ilişkilidir. Bulvar / Tabloid formatta resmedilecek olay türünün günlük haber gazetesi günlük medyanın eşit kıstaslarını geçmemelidir veya tam tersi yine Hugh Grant'ın tutuklanması olayı en iyi örnektir: aslında bu olay her iki medya türünde de yer almıştır çünkü bu kişinin tutuklanması, olayı sert haber kılmıştır. Grant'ın görevindeki davranışından dolayı suçlu bulunduğu polisten tarafından teyit edilmesinden daha otoriter olarak, suçlamaların günlük haber gazetesi gazetede değil tabloid/bulvar medyada yayınlanmış olabileceği olası bir durumdur. Aktrist Gillian'ın, aşığı ile müstehcen bir davranışından dolayı polis tarafından sorgulandığını iddia eden gazetede bir haberden dolayı SIM'i mahkemeye vermiş; suçlamanın kaynağı resmi değildi kuşkusuz. **Sun** gazetesindeki orijinal haber söz konusu olaydan bir süre sonra yayınlanmıştı ve mahkeme başlayıncaya kadar günlük haber gazetesi medyada çok az yer almıştı.

Haber değerlerindeki farklılıklar kayda değerdir çünkü tabloid/bulvar gazeteler sansasyon ve saçmalıklardan dolayı suçlanmışlardır. Bu da günlük haber gazetesi günlük gazetelerin bu tutumun tersi ile karakterize edildiğini göstermektedir. Örneğin, *Observer*'da yazan (14.7.96) eleştirmen Roy Greenslade Birleşik Krallık ulusal tabloidlerinin haber değerlerinin önceki hafta Drumcree'de Ulster Loyalist göstericileri ile Loyal Ulster polis ekipleri arasında açık biçimde uygunsuz karşı kuvvete neden olduğunu iddia etmiştir: yayının kapsamı iç sayfalarda kısa değinmelerle devam etmiştir. Bunla birlikte, daha yakın zamanlardaki bir başka gazeteci yorumu son on yılda tabloid/bulvar ve günlük haber gazetesi gazeteler arasındaki farklılıkların önemli ölçüde erozyona uğradığını göstermiştir: hem sayfa düzeni ve hem de hikayelerin seçiminde tabloid / bulvar gazeteleri daha çok tabloide benzemeye başlamışlardır (Mathew, Guardian, 3.10.96). Örneğin, Hugh Grant'ın tutuklanması gibi bir olayların kapsamı 1990'lı yıllardan önce günlük haber gazetesi gazetelerde muhtemelen daha az olurdu. Bu farklılıklar konusunda geniş kapsamlı sistematik çalışmalar yoktur ancak biz potansiyel farklılıkların neler olduğunu düşünerek konuyu ele alabiliriz. Bu farklılıklar kompozisyonun etkili biçimde farklı boyutlarının karşılaştırılması bakımından iki kategoride toplanabilir:

- kapsama alınan hikayelerin seçimi,örneğin, belli olaylara yer ayrılıp ayrılmayacağı kapsamı;
- hikayenin ele alınış biçimi.

Bu boyutların her ikisinin de daha fazla gelişmeye gereksinimi bulunmaktadır.

Hikaye seçimi, olayın haber kapsamına alınma potansiyeli; aday olan tüm diğer olaylara kıyasla önemi, ilgi çekiciliği ve anlamı açısından görülebilir – bu, yukarıda değinilen geleneksel haber değerleri çalışmalarının amacını oluşturur. Ancak aynı zamanda geleneksel seçim yapılması gereken olayın yaşam döngüsü açısından da ele alınmalıdır; bu diğer medya sistemlerinin olayı ele almalarının kapsamı gerekli kılıp kılmadığının hesaplanmasını içerir – (kritik olarak, ilk günden sonra potansiyel haber yaşam çemberi içerisinde olayın kapsamına devam edilip edilmeyeceği konusundaki kararlar.)Bu türün analizi yalnızca boylamsal esasta yapılabilir. Louise Woodward olgu çalışması bunu yapmaktadır; diğer bölümlerdeki olgu çalışmalarının tümü boylamsal analize dayanmaktadır. Uygulamalar niceliksel hem de niteliksel açıdan analiz edilebilir; olaya ayrılan kapsam miktarı; gazetede yeri (olaya atfedilen önemin bir göstergesi); anlamını oluşturmak için olay içerisinde dikkate alınmış temaların seçimi...

Niceliksel karşılaştırmaların, miktar ve pozisyonun, biraz düzeltmeye gereksinimi bulunmaktadır. Gazetede bir hikayeye ayrılan mutlak kapsam miktarı ona verilen önemin iyi bir göstergesi değildir. Çünkü gazetelerin haber bülteni için ayrılmış farklı boşlukları bulunmaktadır ve bu nedenle pek çok analizde bültenlerin mutlak boyutu bu farkı hesaba katan bir araç ile ifade edilir. Temalar arasında nitelik karşılaştırması her temaya ayrılan boşluk miktarı bülten boşluğunun yüzdesi olarak ölçülmek suretiyle nicelleştirilebilir; daha sonraki bölümlerde yer alan boyamsal çalışmaların bazıları bu tekniğe dayandırılmıştır.

Küçük ve kronolojik olarak olasılıklı olan bir örneğin analizi tabloid/bulvar ve günlük haber gazetesi günlük gazeteler arasında aşağıda belirtilen benzerlik ve farklılıkları ortaya koymuştur:

- Ana hikayeyi neyin oluşturduğu veya belli bir gündeki hikayeler konusunda iki sektör arasında oldukça somut bir uyum olduğunu göstermiştir. Bu, tüm gazetelerin ana hikayeleri olarak her zaman aynı hikayeyi seçtikleri anlamına gelmez, ancak daha sıklıkla hikayeden çok tema konusunda bir uyum söz konusudur ki bu konuya ulusal basın tarafından büyük önem verilmelidir. Haber atlatmaları konusunda, yeni bir ajanda üreten önceki kapsamdan, ve başlık kimliği araştırmasından istisnaları ortaya çıkması olasıdır. İkincisi muhtemelen daha çok ticari rekabetten kaynaklanmaktadır ki sektöre özgü rekabet diğer formattaki gazetelerden farklı olmak yerine taktikleri zorunlu kılar.
- Hikayelerin basının önemli bir bölümü tarafından kapsama alındığı hallerde,- ama ne evrensel ne de ana olaylara verilen önem derecesiyle – hikaye seçimi tabloid / bulvar günlük haber gazetesi günlük gazetesi ayırımı ile benzerlik göstermesi fazla olası değildir. Bu ayırımın göz önünde bulundurulduğu durumlarda, hikaye *seçimindeki* değişimler hikayeyi *ele almadaki* değişikliklerden daha az önemlidir; bunun format kadar başlık kimliğinin veya duruma ya da kişiye özgü haber kararının bir olması olasıdır.
- Fazla dikkat gösterilmeyen hikayelerin büyük bir yüzdesi basının yalnızca küçük bir azınlığı tarafından rapor yayınlanmaktadır ve bunların dağılımında her hangi tutarlı bir ayırım yapmak zordur.
- İki basın arasında hikaye seçimi bakımından açık farklılıklar bulunduğu, bunlar daha çok iki özellik üzerine dayandırılır:

Günlük haber gazetesi günlük gazetelere kıyasla tabloid / bulvar basını yabancı hikayelere önemli ölçüde az yer vermektedir. Önemli politik hikayeler istisna olmak kaydıyla, bu tür hikayelerin tabloid gazeteye dahil edilmesindeki seçim kistası ya insan oğlunun ilgisi (örneğin, felaketler) ya da şu ya da bu biçimde Birleşik Krallık'ın konu ile ilgisinin olmasıdır; burada fotoğrafın mevcut olması da önemlidir. İnsan ilgisini çeken hikayeler ve politik toplum hikayeleri arasında ayırım; her ne kadar her iki sektör de her iki tip hikayeye yer verse de bu konuda belirgin bir önem farkı bulunmaktadır. Her iki sektörde de aynı hikayelere yer verildiğinde, günlük haber gazetesi günlük gazeteler, kapsamı daha fazla materyal (tabloid sınırlarının ötesinde) ilave ederek genişletirler: bu materyal daha çok arka plan bilgisine, politik bağlama veya olaylara daha geniş bir reaksiyona gönderme yapmaktadır.

Bu analiz, muhtemelen iki tarz arasındaki benzerlikler üzerinde fazlaca durmakta ve farklılıkları önemsiz görmektedir. Birinci olarak, karşılaştırmanın sınırlarını basitleştirmek için orta ölçekli daha çok kadınlara yönelik magazin tabloidler olarak aynı kategoriye konmuştur; bununla birlikte, her ikisinin formatı edebi anlamda tabloid olmasına rağmen, bu benzerlik pek çok farkı gizlemektedir; orta ölçekli magazinsel tabloidler daha geniş haber boşluğuna sahiptirler. (Daily Mail söz konusu

olduğunda, fark hatırı sayılır ölçüde büyüktür – izim enstantenemizde Independents'tan (Independents Gazetesi'nden) daha fazla olayı kapsamaktadır.)

İkinci olarak, analiz genel haber sayfalarına dayandırılmaktadır ve tabloid ve günlük haber gazeteleri arasındaki belirgin farklılıkların çoğunun başka yerlerde bulunması gerekir – spor haberlerinde, röportajlarda, makalelerde, yarışmalarda ve promosyonlarda; aynı şekilde, bu analiz popüler kültür kadın fotoğraflarını göz ardı etmektedir. Özellikle, magazine tabloidlerin gösteri / şov hikayeleri üzerindeki sürekli dikkati karşılaştırmaya dahil edilmez. Çünkü hikaye seçiminde çeşitlemeler başlığına dahil edilmişlerdir. Aynı zamanda, bu analizi destekleyen olasılıklı örneklem magazinsel tabloidlerin her birinin her hangi bir konu üzerinde kampanya yaptığı günleri dahil etmez. Açık kampanya iki tarz arasındaki çarpıcı farklılıklardan biridir. Örneğin, *Sun Gazetesi* yerel bir ilkokuldaki katliamın ardından tabancalara geniş yasak getirilmesi için Dunblane'deki ebeveynlerin girişimi lehinde uzun bir kampanya yürütmüştür.

Farklı türden içeriklere ayrılmış toplam boşluğun yüzdelerini dönem ve genişliğine karşılaştıran Curan ve Seaton'da içerik analizi (1985: 114-5) buradakilere benzer karşılaştırmalara izin verecek şekilde yorumlanabilir (Her ne kadar örneklemdeki çok az sayıda (iki) günlük gazete başlığı dikkatli olmayı gerektiriyorsa da...). En anlamlısı insan oğlunun ilgisi ile kamu işleri raporlaması arasındaki dengedir ki buradaki rakamlar şöyledir: tüm gazeteler üzerinde, ortalama kamu işleri için ayrılan boşluk %18, insan ilgisi için ayrılan ortalama boşluk %22'dir; tabloidler kamu işleri ortalamasının daima altındadır, günlük gazeteler ise bu konuda ısrarla ortalamanın üzerindedir, magazinsel orta ölçekli gazeteler bunun üzerinde ve ona yakın bir yay çizerler. İnsan ilgisi raporlamasında, magazine orta ölçekliler ve tabloidler ısrarla ortalamanın üzerinde yer almaktadır ve günlük gazeteler ise bunun çok altındadır (1976 rakamlarına göre). Günlük gazetelere kıyasla tabloidler fotoğraflara ısrarla kabaca %8 ila 10 daha fazla boşluk ayırırlar. Bu durum haberlere oldukça farklı bir yaklaşımı ortaya koymaktadır.

Üçüncü olarak, başlıkların ele alınması konusunda geçerli karşılaştırmalar yapma girişiminde, analiz oransız biçimde aslında tarzlar arasında paylaşılmış olan hikayelere dayandırılmaktadır. Ancak sektördeki kimliğinden ayrılması mümkün olmayan gazetenin genel yaklaşımına veya kimliğine özgü olan ele alma biçimine izin veren olay seçimine dayalı hikaye seçimini göz önünde bulunduran bir analiz eşit derecede ilginç olurdu. Örneğin, 30,10,1996'da, *Sun* hariç ulusal medyanın tamamı okullarda fiziksel ceza (dayak) konusunda Eğitim Bakanı Gillian ve Başbakan arasındaki anlaşmazlık hikayesini ön sayfaya koymuştur. **Sun Gazetesi** bir bayanın posta kutusuna baktığı ve onu çıplak gördüğü için işinden atılan bir postacı hakkındaki hikayeyi sürdürdü ve dayak hikayesini iç sayfalara kaydırıldı. Bunun iki olası nedeni vardı: *Sun Gazetesi* aslında dayak hikayesini önceki gün kısaca raporlamıştı ve ikinci gün aynı olaya maksimum önem vermek istemişti; ancak hiç kuşkusuz asıl mesele iki olayın ele alınma biçiminin onları böyle yapmaya yöneltmiş olduğudur.

Son olarak, haber değerlerindeki politik olarak duygusal yakınlıktan doğan farklılıklara çok az dikkat edilmiştir. Bu, politik farklılıkların oldukça düşük olduğu enstantane analizi için seçilmiş asıl gündemin büyük ölçüde insan eliyle saptırılmasıdır; Major hükümetinin son aylarında ve Blair hükümetinin ilk birkaç ayında BK Parlementosu'nun politik doğasında basının geleneksel politik sadakatini farklı nedenlerle de olsa lekelemiş olması olasıdır. Haber değerleri ile gazetelerin politik yakınlıkları arasındaki ilişki ayrı bir analiz gerektirmeyecek kadar karmaşıktır. Bizim iki analist türümüz arasındaki denge ana haber hikayeleri durumunda iki tarz arasında gerek hikaye seçimi gerekse hikayenin ele alınışı arasında büyük ölçüde benzerlik söz konusudur. Bununla birlikte, bu ilgi alanından uzaklaşır

uzaklaşmaz, bazı farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Belirgin olmayan şey – ve bundan daha ayrıntılı olan bir analiz formunu gerektirir – kimlik ve başlıklar arasındaki ve tarzlar arasındaki farklılıkların boyutu hem yayınlanmak için seçilmiş hikayelerin türlerindeki farklılıklara hem de hikayenin ele alınışında farklılıklara yol açar.

Louise Woodward'ın cinayet duruşmalarının kronolojisi

7-11.2.97Bebek Matthew Eappen komaya girer ve sonunda ölür; Woodward cinayetle suçlanır
 5-8.3.97 İlk duruşma Woodward'ın aleyhinedir
 7.10.97 Asıl duruşma başlar
 30.10.97 Jüri 'suçlu' kararını verir
 31.10.97 Yargıç kararın özetini gözden geçirir
 11.11.97 Yargıç kararı iptal eder. 'kasıtlı cinayet' e çevirir. Woodward serbest bırakılır, istinaf yoluna gidilmemiş mahkeme olarak kalır, ancak Massachusett'te ikamet etmek zorundadır.

Bunun son bölümü; bu tür farklılıkların ve benzerliklerin gazetede haber kapsamını ne kadar etkilediğini görme girişiminde evrensel olarak ve yoğun biçimde kapsamda kalan bir hikayeyi izler. ABD'de bakmakta olduğu bebeğin ölümü ile suçlanan bebek bakıcısı (au pair) Louise Woodward davasındaki mahkeme kararı. Ekim ayında yapılan duruşma tüm BK ulusal günlük gazetelerin ve tv kanallarının dikkatini çekmiş, takip eden bahar ve yaz süresince periyodik olarak haber konusu olmuştur. Suçluluk kararı 30.10.97 Perşembe akşamı saat 9.30 (yerel saat) dolayında açıklanmıştır (BK'ta Cuma 2.30).Hükmün yerine getirilmesi ertesi sabah gerçekleştirilecekti. Zaten yüksek olan dikkatler hüküm günü dramatik biçimde arttı. Cumartesi ve Pazar günü tüm gazeteler konuya bültenlerinde yer verdiler. Hiç kuşkusuz motivasyon, kapsamın önceki gibi geniş olacağı ve olay gelişim aşamasında iken TV kapsamının duruşma anındaki yayınları ile çok geniş olacağı yönünde idi. İçerik analizinde de görüleceği gibi bu olay insan ilgisi elementi ve sansasyonel doğası ile aynı zamanda bir tabloid hikayesi idi. Buna rağmen, tüm davanın kapsamının analizi günlük gazetelerin tabloidler kadar düzenli dikkat gösterdiğini ortaya koymaktadır. Aslında, ilk duruşmaların baharda başlaması ile son bahardaki asıl duruşma arasındaki periyodda, Daily Telegraph en düzenli kapsamı sağlamıştır.

Mahkeme kararının verildiği andan itibaren geliştiği gibi hikayenin tematik özü bölgesel tekel olmuş bir akşam postası gazetesine bakılarak görülebilir. Londra'daki *Evening Standard* editoryal sayfaların ilk yedisini tamamen hikayeye ayırarak olaya geniş biçimde yer vermiştir. İlk sayfada bir üst başlık ve tam sayfa genişliğinde bir fotoğraf yer almıştır. Bir fotoğrafçı tarafından Boston Globe (Decisive Motrients J3BC2,31.12.97) için çekilen mahkeme salonunda suçlunun karara reaksiyon gösterdiği anda çekilmiş fotoğrafı. Bunlar sayfanın ve editoryal içeriğin %50'sinden daha fazlasını dolduruyordu. Sayfanın geri kalan kısmı davalının karar karşısında uğradığı şoku rapor ediyordu. Hem avukatlar hem de dinleyicilerin reaksiyonunu anlatan kısa yorumlar yer alıyordu. İkinci sayfadan yedinci sayfaya kadar şu materyal yer alıyordu: davalının göstermiş olduğu reaksiyonların ayrıntılar ve jürinin kendi aralarındaki tartışması, avukatların yorumları, suçlunun konacağı hapisinin görüntüsü, Amerikan mahkemelerine İngilizlerin tepkisi, davalının İngiltere'deki köyünden bir yorum ve köşe yazarının yorumları... Bu haber kapsamında hikayenin (merkezini) unsurunun özünü açıkça görebiliriz (karar hem savunmacı hem de diğerleri üzerinde şoka neden olmuştur) ve Kim? Ne? Nerede? Ne zaman ? Nasıl? gibi geleneksel sıkı haber sorularıyla hikayenin en ayrıntısını ortaya çıkarmak için ekstra araştırmalara yol açma biçimini görebiliriz. Hikayenin özü, olayı zaman içinde ileriye doğru götürmüştür ancak bu güdüleme durmadan değişen ayrıntıların birikimi ile sonuçlanmıştır. Cumartesi günü, ulusal medya hikayenin Cuma günü tanımlanan özüne ilavede bulmuştur. *Daily Mirror* kararın adil olmadığını savunan açık bir kampanya başlatmıştır ve gazeteler savunmacının kişisel hikayesine ve mahkemeye müdahil olanların ve gözlemcilerin reaksiyonlarına geri materyal ekleyebilmişlerdir. Ayrıca, pek çok gazete, dadı / au pair sisteminin ABD'de işleyişi konusunda, Louise Woodward'ı bu işe yerleştiren ajansın savunma giderlerini ödediği (ki yıl içerisinde zaten not edilmişti) bilgisi dahil analizler yürütmüştür.

Tüm gazeteler temel olarak hikaye konusunda aynı çizgiyi izlemişlerdir: kararın çok şaşırtıcı (açık ya da dolaylı olarak) yanlış olduğunu belirtmişlerdir. Tabloidlerin tümü açık olarak kararın yanlış olduğunu belirttiler; günlük gazeteler ve tabloidler dolaylı olarak aynı yönü işaret eden görüşleri ve gerçekleri özetleyerek objektif raporlama geleneğini izlemişlerdir. Raporlamanın ortak özü kadar, mahkemenin yürütme ve sonuçlarına ve konu ile doğrudan ilgili olanların ani olarak gösterdikleri reaksiyonlara odaklanmışlardır. Kapsama alınan materyalin boyutları şöyledir: konu ile daha az doğrudan ilişkisi olan insanların reaksiyonları (davalının köyündeki köylüler, davalının erkek arkadaşı, diğer arkadaşlar ve diğer dadılar); karara karşı protestonun boyutu ve bunun organizasyonu; gazetelerin bizzat kendileri tarafından yürütülen protesto; savunma ekibi tarafından gelecekte yürütülecek olan olası taktikler; jüri üyelerinin ve yargıcın görüşleri; adli personelin ve sevdiğini yitirmiş ebeveynlerin portreleri; ABD ve BK arasında adli ve kültürel farklılıklar; duruşma salonu TV'si; dadı sisteminin düzene sokulması ve çocuk yetiştirme zorlukları...Bu materyal çeşitliliğinde, *Evening Standard*'ın haber kapsamında kararın açıklandığı gün bulunduğu gibi aynı temel özeti bulabiliriz: ayrıntının özü insanın olaya olan ilgisinde belirtilmiş, asıl öze daha yakın ve uzak mesafe ile karakterize edilen bir takım konular ile çevrelenmiştir. Öylece bazı tabloidler tarafından benimsenen taktikler insan ilgisi özü ile yakından ilişkilidir. Çünkü bunlar insan ilgisinin savunmacı için büyük sempati uyandırdığını varsaymaktadır (örneğin Sky izleme rakamları gibi ayrıntıların kanıt olarak gazeteciler için zaten mevcut olması). Dadı sisteminin yeniden düzenlenmesi gibi politika merkezli konular insan ilgisi merkezinden açıkça çok uzaktadır. Tabloid haber kapsamının çoğunlukla insan ilgisini çeken materyal üzerinde odaklanması ile karakterize edilebileceğini, oysa tabloid ve günlük gazetelerin haber kapsamlarının potansiyel konuların daha geniş bir aralığını ele alacağını tahmin edebiliriz – bireysel başlıklar kapsamının analizi büyük ölçüde bu görüşü desteklemektedir.

İçerik analizi; karardan sonraki günde tüm başlıkların ilk okuma vurgusu duruşma, karar, yakın gelecek için tahminler ve duruşmaya müdahil olanların ve diğerlerinin reaksiyonları olduğunu göstermektedir. Kişilere ulaşmanın yeterli olmaması nedeniyle, doğrudan müdahil olanların reaksiyonları karardan sonraki gün nispeten az bir kapsam içerisinde kalmıştır. Tüm gazete başlıkları savunmacının geleceği konusuna yer vermişlerdir ancak önemli farklılıkları atlamıştır. Çünkü bunlar insan ilgisini çeken hikaye ile savunmacının hapisteki yaşamının nasıl olacağı ve gelecekteki savunma taktiklerinin ne olacağı konusu arasında bir ayırım yapmamaktadır. Aynı zamanda, olay ile doğrudan ilişkisi olmayanların reaksiyonlarına gösterilen dikkat başlık raporlamalarının tümünü ele almakta – avukatların karara olan ve diğer ilgili tarafların (örneğin, arkadaşlar ve komşular) reaksiyonlarını ortaya koymakta yetersiz kalmaktadır; yine bu denge bulvar - haber gazetesi ayırımı ile kabaca bağdaşmaktadır. Hikayenin özünden çok uzakta olan bu üç tema – iki ulus arasındaki kültür farklılıkları, ABD adalet sistemi ve uluslar arası çocuk bakımı sistemi – haber gazetelerinde bulvar gazetelerine kıyasla daha fazla vurgulanmaktadır. *Daily Mail* çocuk bakım sistemine geniş yer vermektedir ancak haber gazeteleri başlıklarında daha baskın olan ücretli çocuk bakımı normları ve modern dünyada anneliğe verilen düşük değer arasında tematik farklılıklar bulunmaktadır.

Karardan iki gün sonra, Pazar günü, gazetelerin ana odak noktasında bir değişme olmamıştır. Bununla birlikte, hikaye bulvar haber ajandasına doğru kaymıştır. Daha az temaya yer verilmiş ve bütün olarak hikayeye daha az yer ayrılmıştır, hatta hikayeye verilen yer önceliğin değişmiş olduğuna işaret etmektedir. Pazar günü bile günlük haber gazeteleri hikayenin özünden uzak olan unsurlara bulvar gazetelerinin verdiği kadar ısrarla daha az yer ayırmışlardır; aslında, hikayenin özü ile ilişkili fazla materyal bulunmamasının bulvar kararlarında haber ajandalarına doğru bir kaymaya neden olduğu olasıdır.

Kaynakça:

Palmer, J., (2000). *Spinning into control: News values and source strategies*, News Values, London: Leicester University Press, UK.